

Abonnement pour un an

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Septembre 1924 — No 160

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

أونمان : سنه لى [٢٤ نحه]

داخل ایچون ٢ ، خارج ایچون

٢ ١/٢ اعلا کاغدايسى ٥ رادر .

اداره خانه سى

جمال اوغانده « اجتهاد نوى »

تلفون : استانبول ٨٦١

يکرمنجى سنه

نومرو ١٦٩-١١ ايلول ١٩٢٤

دييورز ، عيني زمانده وطنداشك اك كوچوك حريته
تجاوزايد دييورز. حرانديشلى ده، زاهدلى ده چاغير ييورم،
فكرلى و روحلى حر اولانلى ده ، فكر و روحلى
اجداددن قلله خرافات و باطل اعتقادات زنجيرلىنه مستغرق
اولانلى ده هي چاغير ييورم، كمال احترام ايله صور ييورم:

(پارسى) ده ، (لوندريه) ده ، (بهرلين) ده ،
(ويانه) ده ، (روما) ده ، (پتره سبورغ) ده ،
(قوپه نهاغ) ده ، (ههلسينغفور) ده وحتى (بوكرهش)
ياخود (صوفيه) ده بر فرانسز ، بر انگليز ، بر آلمان ،
بر اوستريالى ، بر ايتاليان ، بر روس ، بر دانمارقالى ، بر
فين بر اولاح ، بر بلغار فس كينسه بو مملكتلر ك ضابطه سى
اونى توقيف ايتمهي خاطرندن كچره بيليرى ؛ دكل يالكنز
فس ، حتى بوفسك اوزه رينه برده اعلا بريشيل ياخود بياض
صاريق ده صارسه نيچون بونى ياپيورسين ديميه كيمسه نك
حقى وحدى اولورمى ؛ اى حر دوشونلر و اى مفكره لرى
زنجير بند اولانلر ! ايشته بز حريتي بوقادار آشاغى بر
درجه ده آكلايورز . ١٩٠٣ ده (لوندريه) ده ايدم .

Mrs Flinth Richmond Park road No 102 نامنده
مسن بر انگليز خاتونك خانه سنده پانسيونه ر بولونيوردم .
كينلك قيزى واردى . عائله ، اورته دن داها يوقارى بر
عائله ايدى ؛ بنم تورك و مسلمان اولديغمى البت بيلورلردى
فقط توركلك و مسلمانلق اولنلر ايچون مجرد مفهوملا ايدى .
مهم اولان اولنلرجه معامله و طرز حيات ايدى . پاك اعلا
كور مشلر و اكلامشلردى ، كه سرسرى روحلى بر آدام
دكلم ، يالان سويله ميورم ، ايچميورم ، قار اوينا ميورم ،
هر هفته نهايتنده پانسيون اجرتم اولان ايكي انگليز لراسنى
منتظماً و مطرداً تأديه ايدميورم ؛ بتون سر بستم زمانلري

اجتهاد يكرمنجى سنه سى

اجتهاد مجموعه شك ايلك نسخه سى ١ ايلول ١٩٠٤ ده

(جنزه) ده انتشار اينشدر . بونومرو ايله يكرمنجى

سال حياتنه كييور .

شاپقه - فس

دون تور كچه (قوت) و فرانسزجه (استانبول) غزته لرنده
« ضابطه وقععلرى ، ستوننده (شاپقه ايله كزديكي ايچون)
سرنامه سيلاه شوقره ينى هر كسلا بر ابر بن ده او قودم .

خير الدين بك اسمنده بر مسلمان باشنده كى شاپقه سيلاه
استانبولده كزرك ضابطه طرفندن دردست ايديشدر ...

(اجتهاد) ل كچن نسخه سنده عدليه و كيلي نجاتى بكه :
« حكما مذك سر پيشلرندن اول سرلرينك دكيشمه سى لازم -

در . « ديمه هم هنر ز ظهوره كلمه مش اولان بوفجيعة روحيه ي
قبل الظهور حى و رؤيت ايتش اولديغمدن ايدى . انسان
بوسفالت پسى قبله چياثيه نك او كنده نه ديمه جكنى شاشير ييور
زيرا ديمه حك و باغير اجاق شيلار انسانك دماغنه ، قوواننه
تعرض ايدنلره بال آرى لر ينك هجوملرى طرزنده هجوم
ايدميور . درن بو توقيف حقنده ، عالم بر پروفه سبور
اولان بر ايتاليان آشنمى استمزاج ايتدم ؛ ضابطه مزك
شو حركتى محافل اجنبيه ؛ نه تأثير ياپيور بونى آكلامق
ايسته دم . حرفياً بانا ويردلى جواب شو ايدى :

« كوليورز Nous rions

مادام ، كه شو حالمزه اغيار كوليور ، ياره دوشن
اغلاما قدر . حرز ، حريس فكر يه مالك و بونا حرمتكارز

British Museum ده یا خود کوز خسته لقاری قلینیکارنده
کچیریورم . ایجابنده (لوندزه) دده حیاتی شرف
وحیثیتله قازانایله جک غیر متأهل بر آدام بو حالر ، بی
اقربالغه قبول ایتمه مهیا اولدوقلرینی بانا احساس ایتمه لرینه
کافی کلمشدی . رجا ایده رم ک سربست ویوکسک دوشونلردن
بری اولدیغنی فرض ایتمدیکمز هانکی تورک و مسلمان
عائله ، بویله دینی ، ملیتی قاله آلمق سزین و آنجا خصلت
اخلاقیه و اوصاف روحیه سنی نظر اعتباره آلا راق . راجنبی به
قیزینی تزویجه قرار ویرمک حریت پرورلکنی کویسته ره .
بیلیر . بز انکیزی مغرور و متعصب بیلیر . چونکه
بز انکیز حقمنده کی حکمرمزی ، بورایه کان و باشنده
انکیزک یالکیز شاپقه سی بولونان بعضی اشکله کوره
ویریز . بونلرک چوغی بیوک (شکسپر) ک بیوک وطننک
مدفوعانندن و مجذوب و متعصب (لوید جورج) ک امت
غیر مرحومه سندن ایدیلر . (فرانسه) ده ، (آلمانیا) ده ،
(آوستریا) ده دخی عینی حالت عالیله روحیه یه شاهد
حیران اولدم .

بیوک ملت اولماق ایسته یورسه ق ، بیوک ملت لک اوصافنه
مالک اولماز اقتضا ایدر .

(ویقتور هوغو) Avant d'avoir la République

ayont quelque chose de républicaine یعنی «جمهوریت دن
اول بعضی جمهوری خصلت لره مالک اولام » دیوردی [*]
بز بو حال ایله اوروپا لیلری ناصل متعصب لقه اتهام
ایده بیلیر ؟ مدنی یز ، حرز ، ملل متممنه عائله سندنز
ناصل دیه بیلیر ؟ برقاج سنه اول ، اسمنی تخطر ایده مدیکم
بر فرانسز ، اوزون مدت جزایر ده قالمش ، مسلمانلنی
بکنمش ، اهتدا ایتش و جزا ئردن فرانسه نک بیوک ملت
مجلسی اعضا لغه مسلمانلر طرفندن انتخاب و ابعاث اولومشدی .
بو آدام فرانسز وطندا شلق حقوقدن الک کوچوک برشی غائب
ایتمک شویله طورسون محترم بر مبعوث اولاراق عرب

[*] (ویقتور هوغو) نک بو حکمی حقمنده اوزون ایضاحات
و تفسیراتی ۱۲۲۸ تاریخنده انتشاریدن (فلسفه سانخله لری) عنوانلی
کوجوک بر کتایمزک اوچنجه طبعنک ۱۱۵ بجی صحیفه سننده
بولورسکنز . تمام اون ابی سنه اول بو کونکی جمهوریت مزک جان
کوزیله ناصل کورولمش و موضوع بحث اولمش اولدیغنی کومک
جاذب اوله کرکدر . ع . ج .

قیافیتله پارلمان توده بر موقع بترام اشغال ایتدی . برده ، بزده
براحدا فندی یا خود بر مضطرب تصور ایدک که هندستانده
اوزون مدت قالمش بودیستکی بکنمش بودیست اولمش ،
مسلمانلنی اوزه رندن آتمش ، قتیله تورکلرک اجداد لرینک
اولدیغنی کی شامانی یعنی شمس رست ، طبیعت پرست اولمش
ویا خودده ساده جه خرستیان دنی دین اتحاد ایتش اولسون .
بویله بر سابق مسلمانک بز دوقعی نه اولور ؟ شو حالده
بز نه یز بز حرمی یز ؟ مصطفی ال پاشا تورکیه یه ، الحق ،
بر استقلال سیاسی تأمین ایتد : کومر و کلر مزه حاکمز ،
اجنبیلر مملکت مزده تورک قانونرینه تابع ، اولر ، آرتق
هم مسافر مز هم زور بامز اولمیورلر . بونلر شبهه سز
بیوک نعمت لدر و بر قومک شخصیت و حیثیتنک لوازمندن
در . فقط ققار مزک ایچنده کی ستمد بیلانلری نه یاپلم ؟
رفیقه سنیله برابر قول قوله کیدر بذات محترمه ضابطه
اخلاقیه مزک مداخله ایتدیکی کورشم ؛ بو کون ایسه الهک
پاناما وادیلزنده یتشیدریدی نازک و ضعیف بر نباننن یاپیلمش
بر سرپوشی کیندیکی ایچون بر کنجش ، جمهوریت مز ضابطه سی
طرفندن توقیف اولوندیغنه شاهد دن اولیورز . عسکری
سرپوشلر مز رشیه بکز ده دی ؛ فقط بهر پوشک ده الک لزوملی
قسمنک ، کوزی شدتلی ضیادن محافظ ایده جک قسمنک ترک
ایدلمش اولدیغنی کوریورز . جانم رفس نه اجداد مزک
نه ده مسلمانلق اعتباریله پیغمبر مز سرپوشی دکلدی .
اجداد مز قاووق کیرلردی ، پیغمبر مز ایبه کفیه اکتسایدیر
یا خود الیوم شرفای مککک کیندنکری بر نوع سکه کیردی
فس روملرک سرپوشیدر ، الیوم یونانستن خلقی اکثریت لفس
کیرلر . برده فرض ایده لم ، که حقیقه آرک قومی حضرت
آدمک اولاد لرندن آریلار ق بر شعبه قومه تشکیل ایتدیکی
کوندن بری فس کیور ، حتی فرض ایده لم کاله زوالی حضرت
آدمی ، شیطانک دام اغفال ده دوشورده رک خنت دن قوغدیغنی
کون قباک قلماسین دیه بلمشه پوسکوللی و یاپوسکولسز بر
فس کیرمش اولسون ، بو کون عینی سرپوشی طاشمایه بر
وطنداشی مجبور ایده جک مدنی بر قانون موجود اولایبیلیرمی ؟
عینی دار فکر لیلک ، عینی تعصب ، عینی مساعفه ناپذیرلک [*]

[*] Intolérance کله سنک مقابلدر بو کون یوکه بزده
هنوز مأنوس دکلدو فقط یارین اولور . اونوزیش سنه اول ایلمک

مك ايچون تشميرساق ايتديلر و محررى غياثاً ايكي سنه حبسه محكوم ايتديرديلر ايدى. ينه عيىن مستبد خلافت و سلطنت دورنده جريان ايدن محاكمه و جاهيمده فضاحت لسانيه نك بولونمادىنى ثابت اوله رق آنجاق پادشاهك كيفى ده بسبتون او قشامقدن واز كچيله مهيهر ك محرر عاجز مطبوعات قانونك ۱۶ نجى ماده سنه توفيقاً ۱۰۰ ليرا جزاى نقدى يه محكوم اولمشدى. شايدان اسف و حيرت در، كه جمهوريت دورينك محكمه تميزى بر دفعه متفقاً بر دفعه دخى هيئت عموميه سنده ا كثريله قرار واقى عليهمده نقض ايتدى. بو او محكمه تميز در، كه جمهوريتك عليهمده، صاف دل مسلمانلره مرتجعانه و تحريك آميز و عظلم و يرديكى ايچون قانونك پنجه سنه دوشن خواجه عسكرى افندى حقنده آقره محكمه سنك قراريني مرتجع مظلونك لهنده نقض ايتشدر! عدليه و كيلى استيناف محكمه ليرى قالد رمله سهواً بر كنانه ايشاه مش در. بو، يالكنز بنم قناعتم دكل در؛ حقوق علمنه بتون منسوبلر ك فكرى بو مركز ده در. ارباب اختصاص «استيناف محكمه ليرى قالد رملق كناده رك يو كسك محكمه لر ك رياستنده قرون و وسطاى ذهنيلى بر اتمام داها بيوك بر كناده در» ديورلر ياكش يولدن رجعت ايتك ارتجاع دكلدر. شيشه نك اوزرنده كي يافته يي دكشدير مكله ا كنفاليدمه يز شيشه نك محتوي سنى دده دكشدير. مك ايسته ز. ايشته منورلر ك و ناثرلر ك معظم، مشكل فقط اك شانلى فتح و ظفري بودر. منور و ناثر ديورم، زير احتياج اولديغمز، صوتوق ييلديز و آي ايشيني دكلدر؛ كوش ايشيني در، كه هم حرارت، هم نور، هم حركت منبعيدر.

۱۸ اغسطس ۱۹۲۴ اجتهاد نهوى

عبدالله جودت

مشترك تدريساتك محذورلى

اجتماعيات استادى عبدالله جودت بك افندى يه

۱۶۸ نومرولى (اجتهاد) ده معارف و كيلى واصف بك

افندى يه اتخافاً انتشار ايدن (مشترك تربيه، توحيد تدريسات) سرنامه لى مقاله كزى درين بر لذت و عيىن زمانده دقتله او قودم. پسيقولوژي ده دقت ذوقله مبسوطاً متناسبدر.

هان هر رسمى دائره مزده خجالت انكيزر موجوديت محافظه ايتمكده در. ۱۰ مارت ۱۹۲۲ تاريخلى ۱۴۴ نومرولو (اجتهاد) ده (مذهب بهاء الله - دين ام) عنوانلى بر مقاله يازمشمدم. بونده بالوسيله يتون دينلر ك مرحمت و محبت بين البشر تأسيسى نامه كلككارى حالده بين البشر مرحمتسزلكه، و خصوصته و مقاتله يه منجر اولدقلىرى ذكر ايتمش و (سنه بارتهملى) لر ك اهل صليب سفرلرينك (صفين) و (جمل) غزوه لرينك (كربلا) فجيعة سنك الح هيجده شيمه مرحمت و سلامت اثرلى اولماديغنه اشارت ايتدكدن صوكره عيىناً «از جمله بنى قريضة قبيله سنك ار ككارينك قفقالىر كسيلوب بر قويويه آيتلدقن صوكره فادين و چوجو لرينك جاريه و كوله اوله رق صايلملارينك امر و لونما سى و قفقالىر كسيلوب خندكه آيتلان سكز يوز اسيردن (عمر و) ك كنج و كوزهل قيزى (ريحانه) نك نفس رسالتپناهى ايچون طرف رسالتپناهيدن تفريقتى [*] بالطبع شيمه مرحمت ايله قابل تالف كورولمز» سطرلرينى يازمشمدم.

بر طرفدن شرفاى مكدن بر پاشانك، ديكر طرفدن بر سابق شيخ الاسلام ايله بر شيخ الاسلام زاده بر ذات معممك خليفه و سلطان محمد و حيدالدين سادس نزدنده سعائتلىر و اونكده اسلام فريبانه و ريا كارانه بر غيرتى نتيجه سى اولاراق اصدار ايتديكى اراده واقعه ايتديرديكى دعوا نتيجه سنده، برملا ظلم علميه دن عبارت اولان و فضاحت لسانيه جرميله هيج بر مناسبت عرض ايتمين فقره محرره يه فضاحت لسانيه نامى و يرلدى. عدليه ناظرلى كاظم افندى و مصطفى افندى و بونلر ك مستشارى اولان و اليوم توركيه جمهوريتى محكمه تميزينك رئيس اولى بولنان عمر لطفى افندى خلافتپناه و شو كتماب افنديلرينك بوريا كارلغنى شيشدر.

دفعه «تكامل»، يكرمى سنه ۱۰۰۰ ل قاراقتر «مقابلى اولاراق «سجيه» اوز درت سنه اول Ideal مقابلى اولاراق «مفكوره» الح كله لرنى قوالانديغمز وقت بونلر دخى مانوس دكلدى بوكون بر چوق كله لرله برابر بوكله لرده تأسس ايتمشمدر